

17 AĞUSTOS 1999'DAN 17 AĞUSTOS 2008'E

Cemal GÖKÇE
İMO İstanbul Şube Başkanı

17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi'nden bu yana 9 yıl geçti. Oda yönetim kurulumuz "**Depreme Duyarlılık Yürüyüşü**" yapılmasını kararlaştırdı. Farklı farklı illerden gelen inşaat mühendisleri **GÖLCÜK**'te buluştular. İstanbul özelinde de Galatasaray Lisesi önünden, Taksim'e kadar yürüyerek bir basın açıklaması yaptıktan sonra Gölcük'e gidildi. Konunun önemi nedeniyle Taksim'de yapmış olduğum basın açıklamasını olduğu gibi aşağıda yayınlıyorum.

C. GÖKÇE

Basımızın Değerli Temsilcileri,
Sayın Katılımcılar,
Tümünüzü saygıyla selamlıyorum.

17 Ağustos Gölcük Depremi önemli ölçüde can ve mal kayıplarına neden olan bir "**deprem**" olarak acı da olsa tarihteki yerini almıştır. Ülkemiz topraklarının önemli ölçüde deprem tehlikesi altında bulunduğunu da bir kez daha tüm kurum, kuruluş ve kişilere hatırlatmıştır. Aynı zamanda Edirne'den Ağrı'ya, Sinop'tan Hatay'a kadar yakın veya uzak derecede olmak üzere, her aileyi az veya çok ölçüde de olsa etkilemiştir.

17 Ağustos Gölcük Depremi'nde ortaya çıkan can ve mal kayıpları; iliklerimize kadar işleyen "**kötü bir imar, denetimsizlik, kaçak yapılaşma ve rant anlayışının**" sonucu olduğu gerçeğini de açığa çıkarmıştır.

Güvenli ve depreme dayanıklı **proje ve yapı üretimi** tanımlamasında ilk akla gelen meslek gruplarından birisi inşaat mühendisliğidir. Bu bağlamda İnşaat Mühendisleri Odası ve bağlı şubeleri yerel düzeyde "**güvenli ve depreme dayanıklı yapı üretimine**" yönelik bir dizi etkinlik yapmayı da kararlaştırmışlardır.

Öncelikle "**çuvaldızı kendisine batırmayı**" genel bir ilke edinmiş olan İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak, sadece "**diploma almış olmanın**" inşaat mühendisliği yapmak için yeterli olmadığını, inşaat mühendislerinin üst düzeyde bir mühendislik hizmeti sunabilmeleri için sürekli olarak kendilerini yenilemeye, "**doğru bir etik anlayışa**" sahip olmaları da gerekmektedir. Bugüne kadar kapalı mekanlarda sürekli olarak düzenlediğimiz mesleki seminer ve kursların inşaat mühendisleri açısından son derece yararlı olduğu açıklıkla ifade edilebilir. Ancak bu çalışmalarda tek başına yeterli değildir. **Gerek yapı üretimi alanında çalışanlar açısından, gerekse kullanıcılar ve mal sahipleri açısından üst düzeyde bir bilincin oluşmasına, önemli ölçüde ihtiyaç bulunduğu da bir gerçektir.**

Bu amaçlarla İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak; **güvenli, depreme karşı dayanıklı, sürdürülebilir bir yapı üretiminin ve kültürünün oluşmasına katkı sağlamak** için inşaat mühendisleri ve duyarlı yurttaşlarımızla, 17 Ağustos 1999 depreminin merkezi olan GÖLCÜK'de bir araya gelmeyi kararlaştırmış bulunmaktayız.

Bu çalışmalarımızın, var olan **deprem tehlikesine** karşı tüm ülkemizde, başta inşaat mühendisleri olmak üzere "**depreme karşı bir duyarlılık**" bilinci oluşturmaya katkı yapacağını düşünüyorum.

17 Ağustos 1999 depreminden bu yana 9 yılı geride bıraktık. Ne yazık ki teorik düzeyde çok şey yazılıp çizilmesine karşın, uygulamaya dönük olarak elle tutulur, gözle görülebilir ölçekte bir şeylerin yapılmadığını açıklıkla ifade edebiliriz.

Gerek İstanbul Deprem Master Plan çalışmalarıyla, gerek 1. Deprem Şurası çalışmalarında kararlaştırılan konulara yönelik olarak somut adımlar atılmadı.

Afet zararlarının azaltılması konusunda ülkemizin halen "**stratejik bir planı**" da yoktur. Bu konuda siyasi erkin bir talebi ve bir programı da yoktur. Nitekim, siyasi partilerin programlarında, afet ve depreme ilişkin bir belirleme bir değerlendirme de yoktur.

Ayrıca, depreme yönelik olarak halkımızın bir talebi, beklentisi ve baskısı da yoktur.

Durum böyle olunca; bilim insanları, araştırmacılar, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve yöneticiler olarak bizlere düşen ana görev, kendi aramızdaki kişisel, kurumsal beklentileri bir yana bırakarak, çalışmalarımızı daha da yoğunlaştırmamız, güçlü bir baskı unsur olmamız gerekir. Yaşamış olduğumuz depremlerde;

- Bugüne kadar **100** binden fazla yurttaşımızı toprağa gömmüştük. **600** bin yapımız yıkılmış ve ağır hasar görmüş,
- Her yıl ortalama olarak **6000** yapımız yıkılmış, **300** milyon dolarlık bir ekonomik kayıp oluşmuş (makine

ve teçhizatlar hariç),

- Her yıl **1000** yurttaşımızı depremler de kaybediyoruz.
- Ülkemizde ortalama her yıl hasar yapan bir deprem oluyor.

Ayrıca; Marmara Denizi'nin içi fokurduyor. Er veya geç büyüklüğü **7-7,5** olacak bir depremle karşılaşacağız.

- İstanbul'da; **50** bin - **70** bin arasında insanımızı yitireceğimiz,
- **160** binle **250** bin insanımızın yaralanacağı,
- En az **1** milyon insanımızın barınma ihtiyacının olacağı,
- **70** milyar dolarla **100** milyar dolar mertebesinde bir ekonomik kaybın ortaya çıkacağı,
- İstanbul'un bir çok yerinde yangınların olacağı,
- Su şebekelerinin, kanalizasyon sisteminin, doğalgaz borularının hasar göreceği,
- Salgın hastalıklarla karşılaşılacağı,
- Elektrik santrallerinin önemli ölçüde hasar göreceği tahmin edilmektedir.

Yine; İstanbul'da bulunan okulların, hastanelerin, diğer kamu binalarının, endüstri tesislerimizin, toplu olarak insanların çalıştığı büyük işyerleri ve konutların önemli ölçüde hasar göreceği de bilinmektedir.

Sonuç olarak neler yapılmalıdır:

- İmar ve Yapı Denetimi sisteminin risk yönetimini kapsayacak biçimde yenilenmesi, zarar azaltma kapsamında gerekli **kurumsal yapılanma, mevzuat düzenlemeleri, toplumun afet tehlikesi ve riski konusunda** bilinçlendirilmesi,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile, çeşitli meslek gruplarının etkin bir işbirliği,
- Modern bir afet yönetimi sistemi kapsamında, ulusal ve metropoliten ölçekten yapı ölçeğine kadar planlamanın gerekliliği,
- Mevcut mevzuatın depreme hazırlanmayı ve riskleri azaltmayı öngören **"tehlike"** ve **"risk"** kavramlarını da içerecek bir anlayışla, bütüncül olarak yeniden ele alınmasını,
- İmar yasasında; mikro bölgeleme, kentsel risk sektörleri, sakınım planı ve yeni imar araçlarının yer almasının yanında,
- Mesleki yeterliliği esas alan **Yapı Denetimi Kanunu,**
- Mesleki sorumluluk sigortası,
- Yapı Kanunu,
- Her boş bulunan alana yeni bir kule yapmak yerine, İstanbul'un yenilenmesini sağlayacak yeni ve bilimsel bir düzenlemenin yapılmasını,
- **Deprem güvenliği olmayan okulların, hastanelerin, diğer kamu binalarının, insanların toplu olarak çalıştıkları işyerlerinin, endüstri tesislerimizin, konutların ve benzeri yapıların güçlendirilmeleri veya yıkılıp yeniden yapılması gerekmektedir.**

Bu söylediklerimiz yapılabilirse, yaşayacağımız depremlerle rahatlıkla başa çıkabiliriz, can ve mal kayıplarını önemli ölçüde azaltırız. **İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak, deprem zararlarının azaltılmasına yönelik üzerimize düşen görevlerin yerine getirileceğini tüm İstanbullulara saygıyla duyuruyoruz.**